

ПОЛИТИКИТЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ
СЪЮЗ

Борба
с бедността
в един
променящ
се свят

Европейска
комисия

Развитие и сътрудничество

„Днес вече е ясно, че разполагаме с технологичните, финансовите и материалните ресурси да премахнем крайната бедност от нашата планета до 2030 г. Нямаме оправдание да не го сторим.“

Андрис Пиебалгс, европейски комисар по въпросите на развитието

ПОЛИТИКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Този публикация е част от поредица, която обяснява какво прави ЕС в различните области на политиката, защо участва в тях и какви резултати постига.

Можете да проверите в интернет кои от тези публикации са достъпни и да ги изтеглите:

http://europa.eu/pol/index_bg.htm

Как работи ЕС
„Европа 2020“: стратегията на Европа за растеж
Основателите на ЕС

Безопасност на храните
Борба с измамите
Бюджет
Външни работи и политика на сигурност
Вътрешен пазар
Граници и сигурност
Данъчно облагане
Действия в областта на климата
Енергетика
Икономическият и паричен съюз и еврото
Миграция и предоставяне на убежище
Конкуренция
Култура и аудио-визия
Имиграция и убежище
Митници
Научни изследвания и иновации
Образование, обучение, младеж и спорт
Обществено здраве
Околна среда
Потребители
Правосъдие, гражданство, основни права
Предприятия
Програма в областта на цифровите технологии
Развитие и сътрудничество ✖
Разширяване
Регионална политика
Рибарство и морско дело
Селско стопанство
Транспорт
Трудова заетост и социални въпроси
Търговия
Хуманитарна помощ

СЪДЪРЖАНИЕ

Защо се нуждаем от политика на ЕС за развитие и сътрудничество
Повече от сбора на съставните части..... 3

Какъв е подходът на ЕС в тази област
Индивидуален подход..... 6

Какво прави ЕС
От думи към дела..... 9

Перспективи
Изпълнение на амбициите ни..... 15

Още по темата..... 16

Политиките на Европейския съюз: Развитие и сътрудничество

Европейска комисия
Генерална дирекция „Комуникации“
Публикации
1049 Брюксел
БЕЛГИЯ

Текстът е завършен през февруари 2014 г.

Корица и снимка на страница 2: © iStockphoto.com/
lucadrp

16 стр. — 21 × 29,7 см
ISBN 978-92-79-24200-7
doi:10.2775/5676

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2014 г.

© Европейски съюз, 2014 г.
Възпроизвеждането е разрешено. За използване или възпроизвеждане на отделните снимки в публикацията трябва да се иска разрешение направо от притежателите на авторските права.

Защо се нуждаем от политика на ЕС за развитие и сътрудничество

Повече от сбора на съставните части

През 2012 г. европейските институции и страните от ЕС общо са предоставили 55,2 млрд. евро официална помощ за развитие, или над половината от официалната помощ в световен план, което прави ЕС най-големият донор в световен мащаб.

Само Европейската комисия е предоставила външна помощ на стойност над 13,5 млрд. през 2012 г. Силният ангажимент на ЕС да помага на развиващите се страни е едновременно израз на солидарност и средство за постигане на по-голяма безопасност и благоденствие в света. Обединяването на усилията на европейско равнище е доказало ефективността си в много насоки — благодарение на своята уникална позиция ЕС може да предприема действия в области, в които отделни страни не биха могли да окажат толкова голямо въздействие.

ЕС има присъствие в 140 страни в целия свят, разполага с богат експертен опит и се ползва с уникално доверие като безпристрастна страна, когато става дума за права на човека, наблюдение на избори, управление и разрешаване на кризи. Програмите на ЕС се изпълняват в продължение на няколко години, като по този начин се мобилизира дългосрочна и предвидима помощ. Това е от съществено значение за постигане на устойчивост в развитието.

ЕС координира действията на различните донори. Благодарение на своя наднационален характер той може да определя амбициозни съвместни цели и да предлага цялостни решения по отношение на глобалните предизвикателства, свързани с развитието. При настоящия икономически климат е по-разумно от всякога да се избягва дублиране на усилията. И накрая, ЕС има необходимата критична маса да реагира на световните предизвикателства.

Дейностите на ЕС в областта на развитието се съгласуват с неговите дейности в други области като хуманитарна помощ, околна среда, сигурност и търговска политика.

Солидарността е в основата на изграждането на ЕС

Сътрудничеството за развитие от самото начало е част от процеса на европейската интеграция. В Договора от Рим (1957 г.) се предвижда създаването на Европейски фонд за развитие, чрез който да се предоставя помощ на колониите и отвъдморските територии. Когато в началото на 60-те години на XX век започва процесът на деколонизация, държавите членки се споразумяват да споделят част от разходите за подпомагане на своите бивши колонии, придобили независимост. Обхватът на политиката постепенно се разширява до все повече развиващи се страни в Азия, Латинска Америка и съседните на Европа региони.

През 2000 г. бе подписано важното Споразумение от Котону между ЕС и страните от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ). Това споразумение за търговия и помощ е най-обширното споразумение за партньорство, сключвано някога между страните от АКТБ и ЕС, и е за период от 20 години. То има за цел сътрудничество за изкореняване на бедността и подпомагане на интеграцията на страните от АКТБ в световната икономика.

Допълнителни финансови инструменти, например Инструментът за сътрудничество за развитие и Европейският инструмент за съседство, дават възможност на ЕС да оказва подкрепа в други части на света.

Освен това през 2000 г. ЕС се ангажира с подкрепа на Целите на хилядолетието за развитие на ООН за намаляване на крайната бедност до 2015 г.

С Договора от Лисабон допълнително бе укрепено правното основание за сътрудничеството за развитие на ЕС. В него ясно се посочва, че намаляването и изкореняването на бедността са основните цели на политиката на Съюза за сътрудничество за развитие. Тези цели трябва да бъде вземани предвид, когато Съюзът прилага политики, които има вероятност да се отразят на развиващите се страни. Това също така означава, че политиката за развитие е самостоятелна политика.

Важен принос към Целите на хилядолетието за развитие

На срещата на високо равнище на ООН през 2000 г. ЕС се присъедини към ангажимента на световните лидери за изкореняване на бедността до 2015 г. Бяха определени 8 цели на хилядолетието за развитие:

- премахване на крайната бедност и глада,
- постигане на начално образование за всички,
- насърчаване на равенството между мъжете и жените,
- намаляване на детската смъртност,
- подобряване на здравословното състояние на майките,
- борба с разпространението на ХИВ/СПИН, малария и други болести,
- осигуряване на екологична устойчивост,
- създаване на глобално партньорство за развитие.

Деца по пътя между Керен и Баренту в Еритрея. ЕС помогна на страната отново да стъпи на крака след пограничната война с Етиопия през 1998 г.

Програма за промяна: отговорът на ЕС на новите предизвикателства

За да могат да бъдат изпълнени целите в областта на развитието, политиките на ЕС трябва да бъдат съобразявани с бързо променящите се условия в световен мащаб. От недостига на природни ресурси до растежа на бързо развиващите се икономики и последиците от икономическата криза новите предизвикателства и възможности изискват ЕС да адаптира своето сътрудничество за развитие.

Програмата за промяна, приета през 2011 г., представлява стратегия за намаляване на бедността чрез въвеждане на важни промени в начина, по който се предоставя помощта от ЕС. Сред промените са:

- Диференциация: подход за предоставяне на помощ в страните, където помощта за развитие може да окаже най-голямо въздействие и където тя е най-необходима. Най-ефективният вид помощ трябва да се определя въз основа на ситуацията във всяка страна.
- Съсредоточаване на дейностите на ЕС в най-много три сектора в страна.
- Подобряване на координацията на равнището на ЕС с цел по-голямо въздействие върху развитието и по-добри резултатите.

Непрекъснат стремеж към по-голяма ефективност

Целите на хилядолетието за развитие са в центъра на европейското сътрудничество за развитие и на неговите основни цели. Мобилизирането на необходимите средства е част от предизвикателствата, свързани с постигането на тези цели. В тази връзка през 2002 г. в Монтерей, Мексико, бе проведена Международната конференция на ООН относно финансирането за развитие, на която бе постигнат Консенсусът от Монтерей — държавните и правителствените ръководители се ангажираха да мобилизират всички източници на финансиране за развитие (национални и международни, публични и частни), включително чрез значително увеличаване на помощта за развитие.

Оттогава насам ЕС всяка година извършва преглед на своя колективен принос към подпомагането на развиващите се страни.

- Акцент върху правата на човека, демокрацията и доброто управление, като се вземат предвид поуките от неотдавнашните промени в Северна Африка и Близкия изток.
- Увеличаване на подкрепата за постигане на приобщаващ и устойчив растеж чрез по-активна дейност по отношение на стратегически сектори като земеделието и енергетиката и чрез насърчаване на развитието на частния сектор.
- Съгласуване на политиките в максимална степен, за да се гарантира, че въпросите, свързани с развитието, се вземат предвид във всички области на действие на ЕС. Това ще позволи на ЕС например да обърне внимание на връзката между развитието и търговията.

Големи надежди, голям залог

Въпреки че делът на хората, живеещи в крайна бедност, е спаднал от 46% на 27% между 1990 и 2005 г., около 1,2 млрд. души по света все още живеят под определения на международно равнище праг на бедността от 1,25 долара на ден. Тези данни показват както постигнатия окуражителен напредък, така и мащаба на предизвикателствата, които все още са пред нас.

През изминалите повече от десет години след приемането на Целите на хилядолетието за развитие много страни успяха да се избавят от бедност и конфликти. Някои от тях се превърнаха в отговорни международни донори и динамични икономики. За съжаление има и много страни, които изпаднаха в още по-голяма бедност, конфликти и несигурност, а някои от тях все още не зачитат основните човешки права на своите граждани.

Бедността не е единственият проблем. Неотдавнашните бунтове, особено в Средиземноморския регион, подчертаха необходимостта развитието да върви ръка за ръка със защитата на правата и свободите на хората. ЕС включва тези въпроси във всички аспекти на своята политика за развитие.

ЕС обръща специално внимание на най-уязвимите страни. Почти половината от неговата помощ е предназначена за нестабилни държави. В страните, в които често избухват конфликти — дом на най-уязвимото население в света, помощта все повече ще бъде насочвана към изграждане на мира и на държавността, за да се подобри нейното качество и да се постигне максимален резултат. След кризи в резултат на конфликти или природни бедствия всички донори ще бъдат насърчавани да осъществяват плавен преход от хуманитарна помощ към помощ за устойчиво развитие и да подобряват координацията с цел постигане на стабилност. ЕС е основен партньор в този „нов курс“ по отношение на нестабилните държави.

Интегрирани действия за избягване на хората от бедността

Политиката за развитие е свързана с въпроси от световно значение, по които ЕС работи заедно със своите партньори. Сътрудничеството за развитие може да има положителен принос към действията на ЕС по света в много сфери — от изменението на климата и свързаните със сигурността проблеми, например тероризма или трафика на хора, до миграцията и енергийната сигурност.

Съвместната работа с развиващите се страни също така играе роля за постигането на целите за растеж, поставени от ЕС за идните години. Партньорствата с развиващите се страни и бързо развиващите се икономики насърчават интелигентния, устойчив и приобщаващ растеж в съответствие със стратегията „Европа 2020“. Увеличаването на благосъстоянието и насърчаването на развитието на отворени и справедливи пазари по света води до икономически ползи както за страните партньори, така и за ЕС.

Ефективността на разходите е от жизнено значение. ЕС се стреми да използва по най-добрия начин наличните средства чрез координирани действия на равнището на Съюза.

© Европейски съюз/Natalia Lazarewicz

Сътрудничеството на ЕС със Судан е насочено към установяване на връзка между помощ, възстановяване и развитие, както в този лагер за разселени лица в Северен Дарфур.

Какъв е подходът на ЕС в тази област

Индивидуален подход

ЕС използва различни стратегии, за да предоставя помощ на страните в нужда. Помощта се предоставя предимно чрез проекти, безвъзмездни средства и обществени поръчки, но също така и чрез секторна и бюджетна подкрепа.

• Проекти, безвъзмездни средства и обществени поръчки

Проект е поредица от действия за постигане на конкретни цели в рамките на определен бюджет и период от време. Безвъзмездните средства са финансови средства, отпуснати пряко на организации или за проекти, изпълнявани от организации. Безвъзмездните средства се предоставят на най-добрите кандидати, отзовали се на покани за представяне на предложения. Обществените поръчки се възлагат за извършване на услуги, строителни работи и доставки.

• Бюджетна подкрепа

Бюджетната подкрепа се състои в прехвърляне на средства към държавната хазна на страната партньор, съпроводено от интензивен политически диалог. Тя също така включва мерки за оценка и подобряване на въздействието на тези средства. Бюджетната подкрепа се основава на партньорство и взаимна отговорност и е важен инструмент за финансиране на стратегиите за развитие на страните партньори. Предоставянето на помощта се адаптира към потребностите на дадена страна и се поставя силен акцент върху ангажираността на държавата при изготвянето на стратегиите.

За да могат да получат бюджетна подкрепа, страните трябва да покажат ангажираност по отношение на правата на човека, демокрацията и върховенството на закона и да отговарят на строги критерии, включително за управление на публичните финанси.

• Секторна подкрепа

Голяма част от средствата, отпуснати от ЕС за финансиране на развитието, са насочени към конкретни сектори в страните партньори като енергетиката, земеделието или образованието. Със средствата се подпомагат финансово програми на страните партньори. Финансирането може да е под формата на секторна бюджетна подкрепа, безвъзмездни средства и обществени поръчки или да включва средства от различни донори.

Подкрепата от ЕС за социалните услуги в Молдова е от полза и за Лиза и Алина от Казанеци.

Хоризонтален и вертикален подход

Механизмите на ЕС за финансиране на развитието могат да са с географски или тематичен обхват. За периода 2014—2020 г. са предвидени три географски и три тематични инструмента за финансиране.

По-голямата част от средствата за финансиране на развитието се предоставят чрез географски инструменти.

- Европейският фонд за развитие е основният инструмент за предоставяне на помощ на страните от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) и на отвъдморските страни и територии.
- Инструментът за сътрудничество и развитие е предназначен за държавите от Латинска Америка, Азия, Централна Азия, Близкия изток и южната част на Африка. Той обхваща пет тематични програми, насочени към глобални предизвикателства — опазване на околната среда, роля на недържавните участници в развитието, продоволствена сигурност, миграция и човешко и социално развитие.
- Финансиране за сътрудничество с други съседни страни се предоставя чрез Европейския инструмент за съседство.

Горепосочените инструменти се допълват от тематични инструменти, предназначени за всички развиващи се страни.

- Европейският инструмент за демокрация и права на човека има за цел защита на човешките права и основните свободи и насърчаване на демокрацията и върховенството на закона.
- С Инструмента за стабилност се укрепва сигурността при кризисни ситуации и се подпомага преходът към стабилност.
- С Инструмента за сътрудничество в областта на ядрената безопасност се насърчава ядрената безопасност, радиационната защита и готовността за реакция при извънредни ситуации.

С тематичните програми на ЕС се насърчава участието на граждански организации и местни органи в сътрудничеството за развитие.

По-добре, по-бързо, повече: ефективност на помощта и развитието

В Европейския консенсус за развитие е посочена рамка от общи принципи, които дават възможност на ЕС и неговите страни членки да изпълняват политики за развитие в дух на взаимно допълване и ефективност.

ЕС следи за качеството на помощта, като използва конкретни цели, договорени на международно равнище с Парижката декларация (2005 г.) и Програмата за действие от Акра (2008 г.) и преразгледани на форума на високо равнище в Пусан, на който бе създадено Партньорството за ефективно сътрудничество за развитие (2011 г.).

Като член на Комитета за подпомагане на развитието към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) ЕС участва активно на международни форуми с цел подобряване на резултатите от сътрудничеството за развитие. Той е определил амбициозни цели за увеличаване на ефективността на помощта за развитие в световен мащаб и реформира начина, по който предоставя помощ, за да може да изпълни тези цели.

Четвъртият форум на високо равнище относно ефективността на помощта, проведен през 2011 г. в Пусан, Южна Корея, е повратна точка в световното сътрудничество за развитие. Представители на над 160 правителства, както и на международни организации, гражданското общество и частния сектор се споразумяха относно редица принципи, цели и ангажименти за постигане на по-висока ефективност на сътрудничеството за развитие, измествайки акцента от „само помощта“ към по-цялостен подход, включващ всички участници в областта на развитието.

Непосредствено след това ЕС реши да съсредоточи своите колективни действия върху две инициативи:

- Неговата Гаранция за прозрачност има за цел осигуряване на актуални и леснодостъпни данни за помощта, които са сравними в международен план. За тази цел Европейската комисия и редица страни от Съюза вече прилагат договорения на световно равнище общ стандарт за публикуване на информация за помощта, като предоставят подробна навременна информация за това къде и как се предоставя помощ.

- Съвместното планиране има за цел предоставяне на съвместна европейска помощ за изпълнението на плановете за развитие на страни партньори, включително чрез разделение на труда. ЕС и държавите членки заедно определят кой донор в кой сектор да работи, което води до по-голяма ефективност и по-добри резултати. ЕС изпълнява ролята на координатор и посредник. ЕС започна съвместно планиране в повече от 20 страни и възнамерява да го приложи в около 40 страни партньори, като по този начин ще бъдат обхванати 60% от предназначените за конкретни страни помощи, които се управляват от институциите на ЕС.

Следващата стъпка в този международен процес е първата среща на високо равнище на Глобалното партньорство за ефективно сътрудничество за развитие през април 2014 г. в Мексико. На нея ще бъде извършен преглед на напредъка по отношение на ангажиментите и ще бъдат разгледани предизвикателствата и начините за ускоряване на изпълнението.

Политиката на ЕС за развитие и двустранното сътрудничество на неговите страни членки с развиващи се страни взаимно се допълват. Много други политики на ЕС оказват въздействие върху развиващите се страни, поради което тези политики се координират с политиката за развитие.

Генерална дирекция „Развитие и сътрудничество — EuropeAid“ отговаря за изготвянето на политиката на ЕС за сътрудничество за развитие и за предоставянето на помощ на страните партньори. За да се постигне по-голяма съгласуваност между външните отношения и сътрудничеството за развитие, Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) се стреми всички нейни политики и действия да са съобразени с целите за развитие.

ЕС разполага със 140 делегации и служби в целия свят. Те представляват ЕС в съответните страни и също така управляват програми за развитие и сътрудничество. Например след конфликт или природно бедствие местната делегация на ЕС може да пренареди приоритетите по отношение на помощта и да реагира на неотложни нужди.

При изготвянето на политиките и при предоставянето и контролирането на помощта ЕС работи с международни организации, чиито мрежи и експертен опит допълват неговите ресурси. Сред основните организации и групи са ООН, ОИСР, Световната банка, Г-8 и Г-20. Чрез редовен диалог и контакти ЕС взаимодейства с други значими традиционни донори (например САЩ, Япония и Южна Корея) и, все повече, с бързо развиващите се икономики.

Ролята на гражданското общество

Гражданското общество е ключов партньор на донорите в развиващите се страни. Сред недържавните участници в развитието могат да са например неправителствени организации (НПО), професионални асоциации, социални партньори, университети и медии. Те обикновено са близо до местните общности и могат да помогнат на донорите да отговорят на нуждите на хората. Поради това те поемат все по-голяма отговорност при изготвянето на стратегии и програми.

По-голямата роля на гражданското общество по отношение на развитието помага за повишаване на ангажираността на местно равнище.

ЕС ръководи програми за насърчаване на репродуктивното и детското здраве в бежанските лагери, както тук в Тайланд.

Какво прави ЕС

От думи към дела

С наближаването на 2015 г. (крайния срок за постигане на Целите на хилядолетието за развитие) степента на тяхното изпълнение дава ясна представа за мащаба и темпа на развитието през последните 12 години.

Според доклад на ООН от юли 2012 г. няколко основни цели вече са изпълнени:

- крайната бедност е намаляла наполовина и продължава да намалява във всички региони;
- делът на хората без достъп до подобрени източници на вода е два пъти по-нисък;
- животът на над 200 милиона обитатели на гета — два пъти повече от целта за 2020 г. — се е подобрил;
- процентът на записване на момичета в началните училище вече е равен на този на момчетата;
- ускорява се напредъкът по отношение на намаляването на смъртността сред децата и майките.

Приносът на ЕС към постигнатите резултати е значителен. Предоставената от него помощ, била тя в областта на здравеопазването, образованието, пътната инфраструктура или земеделието, е довела до осезаем напредък. От 2000 г. насам ЕС е допринесъл за записването на над 13 милиона деца в начални училища и за имунизирането на над 18 милиона деца против дребна шарка. Помощ за развитие от ЕС бе използвана, за да се осигури достъп до вода и канализация на милиони домакинства. Тъй като изпълнението на някои цели, включително по отношение на глада и хигиенните условия, продължава да изостава, през септември 2011 г. ЕС реши да отпусне допълнителни 1 млрд. евро за подкрепа на работата по тези цели в повечето от изоставащите страни от АКБ.

Заедно със своите страни членки ЕС е най-големият донор в областта на енергетиката в света и вече е помогнал на милиони хора да получат достъп до възобновяема енергия. ЕС също така предоставя най-много средства на развиващите се страни за борба с изменението на климата. Помощта от Съюза се използва за опазване на биоразнообразието в света, защита на страни от природни бедствия и подобряване на опазването на горите, например чрез борба с незаконната сеч.

Съобразена с конкретните условия подкрепа

Помощта от ЕС се адаптира към нуждите във всяка конкретна област от сътрудничеството за развитие. Подкрепят се редица програми и инициативи, насочени към региони, а не към отделни страни или сектори. Регионалното сътрудничество е ефективно при борбата с предизвикателства като изменението на климата и търговията, които излизат извън националните граници. Глобалните инициативи с тематичен обхват се изпълняват, като се вземат предвид конкретните местни условия.

80 % от най-слаборазвитите страни в света са страни от АКБ, като повечето са от Африка. Най-големият дял от финансирането от ЕС за този регион се предоставя чрез Европейския фонд за развитие, чийто общ бюджет за периода 2008—2013 г. е 22,7 млрд. евро.

Стратегическото партньорство Африка—ЕС представлява рамката за сътрудничество между двата континента. През 2007 г. партньорите се споразумяха за съвместна стратегия Африка—ЕС, в която са определени цели за всеки сектор. Тя е важен принос към постигането на Целите на хилядолетието за развитие, тъй като се определят измерими цели и се извършва наблюдение на напредъка. Например партньорите от Европа и Африка работят по изпълнението на редица конкретни цели, за да може до 2020 г. на двата континента да се предоставят надеждни, сигурни, достъпни и съобразени с климата енергийни услуги.

Чрез проект от типа „храна срещу работа“ в района на Найроби, Кения, се осигурява вода за добитъка и насажденията.

Египет постигна своята цел по отношение на всеобщото начално образование.

Бързото развитие в Азия доведе до значително намаляване на равнището на бедност. Въпреки това регионът все още е дом на две трети от бедните хора в света. Поради това е необходим диференциран подход, при който се прави разлика между бедните страни и бързо развиващите се икономики. В своите отношения с бързо развиващите се икономики ЕС все по-малко е донор на помощ и все повече — стратегически партньор. В тази си роля той има принос за постигнатия напредък. За периода 2007—2013 г. са предвидени 775 млн. евро за регионално сътрудничество с Азия.

Акцентът върху сътрудничеството вместо върху помощта е характерен и за работата на Съюза със съседните държави. С европейската политика за съседство се предоставя помощ на съседните страни, за да се увеличи благосъстоянието, сигурността и стабилността извън границите на ЕС. За тази цел са предвидени близо 12 млрд. евро за периода 2007—2013 г.

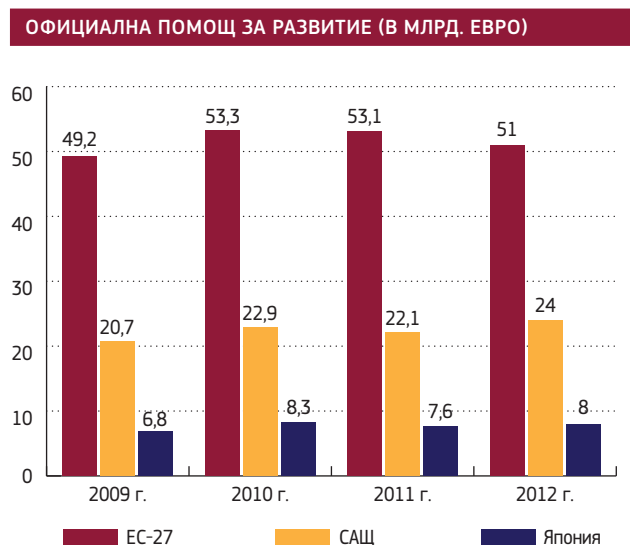
В отговор на народните бунтове в Средиземноморския регион ЕС прилага нов подход за подкрепа на исканията за политическо участие и свобода. ЕС също така е голям донор на помощ за нестабилни държави (50 % от общата помощ от ЕС). При извънредни ситуации приоритет са мерките във връзка с неотложните нужди, като в същото време е необходимо да има съгласуваност между хуманитарната реакция и устойчивото развитие.

ЕС е водещ донор и втори най-голям чуждестранен инвеститор в Латинска Америка, както и нейният втори най-важен търговски партньор. Благодарение на това партньорство в региона е постигнат напредък по Целите на хилядолетието за развитие, особено по отношение на достъпа до начално образование. Сред оставащите предизвикателства са неравенствата, липсата на инфраструктура и достъпът до питейна вода. Средният размер на финансирането от ЕС за Латинска Америка е 500 млн. евро на година. Помощта е насочена към социално сближаване, регионална интеграция, добро управление и устойчиво развитие.

Помогане на хората да си помогнат сами

От продоволствена сигурност и предизвикателства, свързани с климата, до социални аспекти и човешки права — ЕС се намесва в области, в които това е необходимо, и в които може да има реален принос.

Демократично управление — това е един от основните приоритети на сътрудничеството за развитие. През последните години ЕС успешно съчетава политически диалог със страните партньори, подкрепа за конкретни сектори и дейности за повишаване на осведомеността с цел подобряване на управлението. Само през 2010 г. 1,5 млрд. евро от средствата за развитие, предоставяни от ЕС, са използвани за финансиране на действия в подкрепа на управлението.

ЕС бе най-големият донор в световен мащаб през 2012 г. Въпреки че някои страни от ЕС отпуснаха по-голяма помощ, общата сума през 2012 г. бе малко по-ниска спрямо 2011 г., защото други страни намалиха нейния размер поради кризата.

ЕС финансира проект за опазване на биоразнообразието в резерватите „Гола Форест“ в Сиера Леоне, една от най-слаборазвитите страни в света.

Земеделие и продоволствена сигурност —

ЕС е определил за приоритет изкореняването на бедността и глада. Всяка година той отпуска 600 млн. евро, за да се осигури на множество хора по света достъп до основни хранителни продукти. Това е в допълнение към хуманитарната хранителна помощ, предоставяна при кризисни ситуации. Повече от 50 млн. души са се възползвали от инструмента за продоволствена помощ с бюджет от 1 млрд. евро, който започна да функционира през 2009 г. През периода 2004—2010 г. ЕС е предоставил на около 24 милиона души семена, инструменти, парични средства и храна, за да им помогне да се измъкнат от бедността. Производителността на дребните земеделски стопани и устойчивостта на селските общности могат да бъдат подобрили чрез насърчаване на устойчив селскостопански модел, адаптиран към условията в развиващите се страни.

Търговия — търговията помага за избавянето на милиони хора от бедност. ЕС предоставя най-много помощ за търговия и неговият пазар е най-отвореният за развиващите се страни пазар в света. Благодарение на Общата система за преференции при вноса на стоки от 176 развиващи се страни и територии се заплащат по-ниски мита. ЕС помага на страните от АКТБ да се интегрират в световната икономика. Споразумения за партньорство с ЕС могат да повлияят благоприятно на местните икономики и растеж. Тези споразумения са нещо повече от споразумения за свободна търговия, тъй като при тях се отчита социално-икономическият контекст и освен това страните се подпомагат при тяхното изпълнение. Съгласно споразуменията ЕС отваря своите пазари, докато страните от АКТБ разполагат с до 25 години да отворят своите пазари за внос от ЕС.

Основен на търговията растеж в страните в най-голяма нужда

За да могат най-слаборазвитите страни да се включат напълно в международната система за търговия, ЕС обръща специално внимание на техните нужди в своята стратегия за помощ за търговията. Тези усилия водят до положителни резултати в съответните страни — между 2000 и 2008 г. техният БВП на глава от населението е нараснал от 325 долара на над 625 долара. През 2012 г. ЕС предложи планове, които ще дадат възможност на най-слаборазвитите страни да се възползват в максимална степен от отворените пазари. Те ще им помогнат да се справят с пречките пред търговията, да отговарят на международните стандарти и да подобрят своята бизнес среда.

Вода и енергия — от 2004 г. насам на повече от 70 милиона души в развиващите се страни е осигурен достъп до питейна вода, а на 24,5 милиона души — до канализация. Бюджетът на програмите на ЕС за водоснабдяване и канализация възлиза на почти 400 млн. евро на година. С тях се подпомага изграждането на инфраструктурата на водоснабдителни и канализационни системи и се осигуряват основни санитарни и хигиенни условия.

Тъй като енергийната бедност остава належащо глобално предизвикателство, ЕС инвестира значителни средства в осигуряването на достъп до енергия и в постигането на устойчивост и сигурност на енергетиката в развиващите се страни. Само през 2010 г. той отпуска общо 319,49 млн. евро за производство и доставка на енергия. Тези усилия започват да дават резултат. Между 2007 и 2011 г. в страните от АКТБ, където проблемът е най-сериозен, на 15 милиона души бе осигурен достъп до модерни енергийни услуги.

Деца мият зъбите си — една от дейностите по финансиран от ЕС проект за здравеопазване в Никарагуа, Централна Америка.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО РЕГИОНИ НА ПОМОЩТА ОТ ЕС ЗА РАЗВИВАЩИТЕ СЕ СТРАНИ ПРЕЗ 2012 Г.

Устойчива енергия за всички

След започването на инициативата на ООН за осигуряване на устойчива енергия за всички, ЕС превърна тази цел във водещ приоритет на своята политика за развитие. Определени са три цели за 2030 г:

- всеобщ достъп до модерни енергийни услуги;
- удвояване на темпа на подобрение на енергийната ефективност;
- удвояване на дела на възобновяемата енергия в световния енергиен микс.

През 2012 г. на организираната от ЕС среща на високо равнище на тази тема председателят на Европейската комисия Жозе Мануел Барозу обяви, че ЕС ще помогне на развиващите се страни да осигурят достъп до енергия на още 500 милиона души до 2030 г.

на темпа на обезлесяване, в подобряване на условията на живот в гетата и в подобряване на достъпа до безопасна питейна вода. Свързаните с околната среда предизвикателства обаче остават значими. За изпълнението на стратегията през периода 2011—2013 г. са предвидени около 517 милиона евро.

Околна среда и природни ресурси — най-бедните страни в света са и най-уязвимите от природни бедствия, особено от последствията от изменението на климата. Те са силно засегнати от изчерпването на природните ресурси. ЕС е най-големият застъпник за устойчиво развитие в международен план и е ратифицирал всички важни многостранни споразумения относно околната среда. В неговата политика за намаляване на бедността е включена стратегия относно управлението на природните ресурси. С тази стратегия се допринася пряко за осигуряване на екологична устойчивост, което е една от Целите на хилядолетието за развитие. Напредъкът в тази област се изразява в намаляване

Място за наливане на вода в Папуа-Нова Гвинея. Достъпът до чиста питейна вода продължава да е проблем в развиващите се страни.

Подобряване на продоволствената сигурност в една връхлетяна от бедствия страна

Хаити е една от най-бедните страни в света. Силното земетресение през януари 2010 г. утежни още повече вече съществуващата продоволствена криза. Високите цени на вноса, съчетани със загуби на реколта в резултат на няколко урагана, имаха опустошителен ефект върху продоволствената сигурност.

Положението бе подобро благодарение на финансиран от ЕС проект, насочен към 300 000 домакинства в селските райони в североизточната провинция на Хаити. Проектът имаше за цел увеличаване и диверсифициране на земеделските дейности и подобряване на управлението на водите и аквакултурата.

Инициативата доведе до значителна положителна промяна в живота на местното население. С изграждането на 692 водни резервоара и 2250 силоза за съхранение на зърно и с разпространението на семена значително бяха подобрени добивите и поминъка.

„Ако има суша, а ти нямаш воден резервоар, губиш цялата продукция“, обяснява Гедеон Рише, получател на помощ по проекта. „Благодарение на резервоара сега добивът е добър, има зеленчуци за храна и това много помага на моето семейство.“

Проектът, реализиран в партньорство с Организацията на ООН за прехрана и земеделие, бе финансиран с общо 9,6 млн. евро от ЕС през периода 2009—2011 г.

Жизненоважни грижи за бебетата и техните майки в Казахстан

След обявяването на независимост през 1991 г. в Казахстан намалението на публичното финансиране на здравните услуги доведе до понижаване на качеството им. В резултат от това хиляди бебета и малки деца умират всяка година поради липса на подходящи грижи, а здравето на майките остава сериозен проблем.

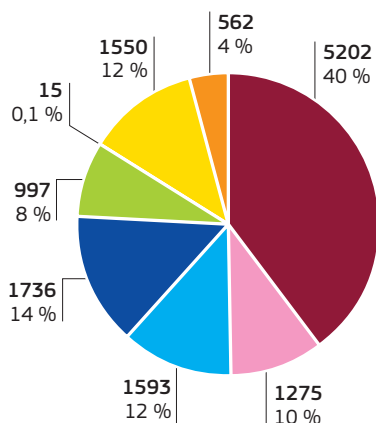
С цел подобряване на наличието на висококачествени предродилни и детски грижи в страната ЕС реши да предостави целева помощ. Той подкрепи проект за подпомагане на Министерството на здравеопазването на Казахстан да изготви национална стратегия за здравето на майките и децата. Семейства, общности и доставчици на здравни услуги бяха включени в процеса на реформи, в рамките на който бяха въведени насоки за най-често срещаните заболявания и усложненията, свързани с тях. Доставчиците на здравни услуги преминаха обучение и получиха съвети.

Подходът се оказа ефективен. Услугите, свързани със здравето на майките и децата, бяха подобрени, тяхната ефективност бе повишена и бе укрепен капацитетът на здравната система да продължи да ги подобрява. Увеличи се участието на семейства и общности в подобряването на майчиното и детското здраве. „Едно от много предимства на интегрираното управление на детските болести е, че то ни учи как да намаляваме дистанцията между лекар и пациент“, подчертава Полина Слугина, педиатър в Осакаровски район.

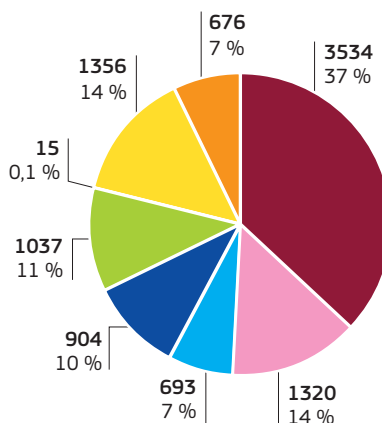
Целите на хилядолетието за развитие по отношение на намаляването на детската смъртност и подобряването на здравето на майките все още не са постигнати в Казахстан.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО СЕКТОРИ НА ПОМОЩТА ОТ ЕС ЗА РАЗВИВАЩИТЕ СЕ СТРАНИ ПРЕЗ 2012 Г.

Ангажименти за 2012 (в млн. евро)

Отпуснати суми през 2012 (в млн. евро)

- Социална инфраструктура: образование и здравеопазване, вода, правителство и гражданско общество, друго
- Икономическа инфраструктура и услуги: транспорт, комуникации, енергетика, други услуги
- Производство: земеделие, горско стопанство и риболов, промишленост, добивна промишленост, строителство, търговия и туризъм
- Многосекторна/междусекторна помощ: околна среда, друга
- Бюджетна подкрепа, хранителна помощ, продоволствена сигурност
- Действия, свързани с дългове
- Хуманитарна помощ: реакция при извънредни ситуации, възстановяване, предотвратяване и готовност при бедствия
- Друга/неразпределена: административни разходи, неуточнена

Микрофинансиране за Африка: малки заеми, голямо въздействие

Благодарение на микрофинансирането бедните хора по-лесно могат да получат достъп до финансиране. За да реализират пълния си потенциал като инструмент за икономическо развитие за Африка, институциите за микрофинансиране трябва да подобрят своите стандарти за управление на риска и за прозрачност. ЕС предостави финансиране за програмата за изграждане на капацитет *Smartrac*, за да помогне на африканските институции за микрофинансиране да подобрят своите умения за управление и контрол на рисковете.

Програмата имаше за цел да се подобри достъпът до кредити чрез трансфер на ноу-хау към местните доставчици на микрофинансиране. На институциите за микрофинансиране и на местните доставчици на услуги бяха предоставени инструменти за управление на риска.

Това начинание пожъна голям успех. Около 700 000 души с ниски доходи се възползваха от услугите на 12-те подпомагани институции за микрофинансиране. Темпът на растеж на доставчиците на услуги, които получиха помощ, бе между 4 % и 160 %.

Проектът обхваща Ангола, Гамбия, Гана, Кения, Малави, Нигерия, Руанда и Танзания. Приносът на ЕС бе 348 000 евро за периода между 2006 и 2009 г. Сътрудничеството между Европейския съюз и страните от АКТБ в областта на микрофинансирането в момента се извършва чрез програма „Микрофинансиране АКТБ/ЕС“ (2010–2014 г.). Партньорите работят за изграждане на приобщаващи финансови системи, които са адаптирани към потребностите на бедните хора, за да се стимулира растежът и по-доброто разпределение на богатството.

Перспективи

Изпълнение на амбициите ни

През годините размерът и ефективността на помощта за развитие от ЕС непрекъснато се увеличават. В условията на криза, която засяга икономиките по света, е по-важно от всякога да повишим ефективността и равнището на амбициите. Увеличаването на равнището на помощта е не само израз на неотслабваща солидарност, но и дългосрочна инвестиция.

ЕС настоява за по-големи усилия от страна на държавите от Съюза за постигане до 2015 г. на договорената цел за отпускане на официална помощ за развитие в размер на 0,7 % от brutния национален доход.

В програмата за промяна са определени конкретни мерки за повишаване на ефективността, например чрез насочване на усилията към страните, които най-много се нуждаят от помощ, нестабилните държави, ориентираните към растеж сектори, по-добро разделение на труда и подобряване на управлението. Изпълнението на тази програма е важна стъпка към постигането на по-голяма справедливост в света.

Дискусиите за ролята на политиката за развитие след изтичането на крайния срок за постигане на Целите на хилядолетието за развитие през 2015 г. са добра възможност за подобряване на сътрудничеството в световен мащаб. Въз основа на съобщението на Комисията „Достоен живот за всички“ през юни 2013 г. бе приета позиция на ЕС, в която се подчертава, че с политиката за развитие след 2015 г. трябва да се засили ангажиментът на международната общност за изкореняване на бедността и за устойчиво развитие.

Финансирана от ЕС схема за подкрепа и развитие на сектора за производство на плодове и зеленчуци в Кения е от полза и за този земеделец.

За тази цел с нова рамка трябва да бъде осигурен основен жизнен стандарт, да се насърчава приобщаващият и устойчив растеж, да се допринася за устойчивото управление на нашите природни ресурси, да се гарантира наличието на правосъдие, справедливост и равенство и да се вземе предвид специфичното положение в страните, в които има конфликти, и в нестабилните държави — основни въпроси, които бяха обсъдени активно и по време на Европейските дни на развитието 2013, посветени на периода след 2015 г. ЕС ще продължи да настоява за приемането на амбициозна рамка за периода след 2015 г. и ще се стреми приоритетите на Съюза да бъдат вземани предвид на всички форуми по тези въпроси.

Развитието на селските райони е сред приоритетите при сътрудничеството на ЕС с Гамбия, една от най-бедните страни в света.

Още по темата

- ▶ Развитие и сътрудничество — EuropeAid: http://ec.europa.eu/europeaid/index_bg.htm
- ▶ Capacity4dev.eu — свързване на участниците в областта на развитието: <http://capacity4dev.ec.europa.eu>
- ▶ Европейска служба за външна дейност: http://eeas.europa.eu/index_bg.htm
- ▶ Хуманитарна помощ и гражданска защита: http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm
- ▶ Имате въпроси за Европейския съюз? Europe Direct може да ви помогне: 00 800 6 7 8 9 10 11 — <http://europedirect.europa.eu>

